

Naturstyrelsen Midtsjælland
Ulkerupvej 1
4500 Nykøbing Sj.

21. februar 2024

Afgørelse om dispensation

Odsherred Kommune har 5. februar 2024 modtaget jeres anmeldelse af indførelse af græsning i den del af Diesebjergkæret, som ligger på matr.nr. 6p Veddinge By, Fårevejle. Området har et areal på ca. 2500 m². Projektets beliggenhed fremgår af bilag 1.

Kommunens dispensation er nødvendig, da projektet berører et naturområde, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2, jf. lovbekendtgørelse nr. 1392 af 4. oktober 2022 om naturbeskyttelse.

Afgørelse

Odsherred Kommune giver jer hermed dispensation til græsning i den ansøgte del af Diesebjergkæret i henhold til § 65, stk. 2 i naturbeskyttelsesloven. Vilkår for dispensationen ses i næste afsnit.

Der er en klagefrist på 4 uger fra modtagelsen af dette brev, og dispensationen træder først i kraft, når klagefristen er udløbet. Se bilag 3, hvis du ønsker at klage over denne afgørelse.

Hvis der bliver klaget til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen, skal nævnet tage stilling i sagen, før dispensationen kan udnyttes, jf. § 87 i naturbeskyttelsesloven.

Dispensationen vedrører kun forholdet til de generelle beskyttelsesbestemmelser i naturbeskyttelseslovens kapitel 2. Andre nødvendige tilladelser skal søges hos de relevante myndigheder.

Dispensationen falder bort, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år fra datoen på dette brev, jf. § 66, stk. 2 i naturbeskyttelsesloven.

Erhverv, Teknik og Kultur

Sag: 01.05.09-K04-24-2

KS: Jafra

Naturteam

59 66 60 39

menni@odsherred.dk

natur@odsherred.dk

Odsherred Kommune

Nyvej 22

4573 Højby

59 66 66 66

kommune@odsherred.dk
odsherred.dk

Vilkår for dispensationen

Dispensationen er meddelt på følgende vilkår:

1. Græsningen skal være ekstensiv med lavt græsningstryk dvs. højst omkring 0,3 SK per ha.
2. Græsningen skal foregå med kvæg eller heste evt. i samgræsning med geder.
3. Græsningen må ikke medføre en andel med bar jord som overstiger 10 %
4. Der skal føres jævnlige tilsyn med arealet for at vurdere græsningstrykket.
5. Arealet skal midlertidigt fraegnes, hvis området viser tydelige tegn på optrædning og andelen af bar jord nærmer sig 10 %

Vurdering

Kommunen har i sin behandling af sagen lagt vægt på at,

- Ekstensiv Græsning i området vurderes at være en naturforbedrende indsats, som kan sikre naturværdierne i området ved bl.a. at nedsætte mængden af førne og til dels opvækst af vedplanter.
- Ekstensiv græsning vurderes at medføre en positiv påvirkning af den prioriterede habitat-naturtype 7220 Kildevæld beliggende i Natura 2000 område nr. 154.
- Græsningen ikke vil påvirke bilag IV arter negativt.

Kommunen meddeler på denne baggrund dispensation til indførelse af græsning i den ansøgte del af Desebjergkæret. I kan finde en uddybende redegørelse for afgørelsen i bilag 2.

Annoncering

Afgørelsen er annonceret på Odsherred Kommunes hjemmeside:

<http://www.odsherred.dk/kommuneinformationer/afgoerelser>

Sagens videre forløb

Hvis I har spørgsmål til afgørelsen, er I velkommen til at kontakte Naturteamet på tlf. 59 66 60 39 eller mail natur@odsherred.dk. I får kun besked herfra, hvis der modtages en klage over afgørelsen.

Venlig hilsen

Mette Nyerup Nielsen
Natursagsbehandler

Kopi sendt til:

1. Miljøstyrelsen, mst@mst.dk
2. Slots- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
3. Museum Vestsjælland, plan@vestmuseum.dk

4. Friluftsrådet, fr@friluftstraadet.dk; odsherred@friluftstraadet.dk; lokalraad@friluftstraadet.dk
5. Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk; dnodsherred-sager@dn.dk; hg@eco-forum.dk
6. Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk; odsherred@dof.dk
7. Danmarks Sportsfiskerforbund, post@sportsfiskerforbundet.dk; lbt@sportsfiskerforbundet.dk; nordkysten@sportsfiskerforbundet.dk
8. Danmarks Jægerforbund, post@jaegerne.dk
9. Danmarks Kulturarvs Forening, post@kulturarvsforening.dk
10. Dansk Botanisk Forening, Naturbeskyttelsesudvalget, nbu@botaniskforening.dk

Bilag 1. Luftfoto fra 2023 med rød markering af projektets placering i beskyttet natur.

Signaturforklaring

Disbjergkæret - græsning	
	Disbjergkæret - græsning
Matrikelkort, Sorte skel (DAF)	
	Matrikelstel
	Optaget vej
Beskyttede naturtyper (DAI)	
	Eng
	Hede
	Mose
	Overdrev
	Strandeng
	Sø

Bilag 2. Redegørelse

I har den 5. februar 2024 anmeldt påtænkt græsning på areal ved Desebjerg matr.nr. 6p Veddinge By, Fårevejle. Området har et areal på ca. 2.500 m².

I anmeldelsen har I oplyst, at arealet er en mindre del af et rigkær/mose/kildevæld med højt naturindhold. I vinteren 2016/2017 gennemførte Odsherred Kommune en større rydning af området. Efter aftale med kommunen blev hovedparten af Naturstyrelsens del af mosen/kæret – af forsigtighedsgrunde – ikke medtaget i afgræsningen på og ved Desebjerg. Arealet er under kraftig tilgroning, og Naturstyrelsen ønsker for at imødegå dette, at arealet fremover kan afgræsses sammen med det tilgrænsende overdrev. Formålet er at forbedre naturindholdet på arealet, herunder at sikre arealets lysåbne karakter. Foruden græsning foretages med jævne mellemrum opfølgende rydning af uønsket opvækst efter rydningen i vinteren 2016/2017.

I har oplyst at den nuværende hegnslinje bliver flyttet, så mosen kommer til at indgå i afgræsning af overdrevet på Desebjerg. Dermed bliver folden ca. 5,8 ha stor. Afgræsningen bliver med kvæg eller heste. Der vil være lavt græsningstryk forår og forsommer, dvs. omkring 0,3 SK/ha, men ikke nødvendigvis sådan, at dyrene skal gå der igennem hele perioden. De seneste 3 år har der været holdt en decideret græsningspause om sommeren. Ultimo august/primo september skal der gerne dyr på (igen), så græs og førne bliver spist op i løbet af efteråret, inden græsningssæsonen slutter ultimo november.

Ansøgningen berører et område, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2. Det ansøgte kræver derfor kommunens dispensation, jf. lovens § 65, stk. 2. Formålet med naturbeskyttelsesloven er at værne om landets natur og miljø ved bl.a. at beskytte en række naturtyper mod tilstandsændring.

Arealet er den nordlige del af Desebjergkæret. Desebjergkæret er et moseområde på ca. 1,9 ha., hvoraf ca. 1,2 ha er kortlagt som habitatnaturtypen kildevæld (7220).

Området indeholder i sin helhed meget væsentlige naturværdier og indgår i Miljøstyrelsens overvågningsprogram af lysåbne naturtyper NOVANA. Ved Miljøstyrelsens seneste kortlægning af habitatnaturtypen kildevæld den 24. august 2017 er der registreret Krognæb-Star, Dynd-Padderok, Kær-Høgeskæg, Næb-Star, Tormentil, Blåtop, Knop-Siv, Bukkeblad, Vibefedt, Vand-Mynte, Tvebo Baldrian, Almindelig mjødurt, Hirse-star, Djævelsbid, Kærmangeløv, Maj-gøgeurt, Top-Star, Grå-Pil, Glanskapslet Siv, Smalbladet Kæruld, Toradet Star, Hjertegræs, Blågrøn Star, Kær-Trehage, Vellugtende Gulaks, Skede-Star, Loppe-Star, Stjerne-Star, Vild Hør, Tvebo Star, Almindelig Star, Sump-Hullæbe, Leverurt, Kær-Star og Tæt blomstret Trådspore i kildevældet.

Kommunens konsulent Aglaja har besøgt mosen den 2. august 2013. Ved denne besigtigelse er Kær-Star, Rød-El og Top-Star angivet som dominerende i mosen. Tilgroningen med Rød-El var også baggrunden for rydningen, som blev gennemført i vinteren 2016/2017.

Forud for rydningen har moseområdet på matr.nr. 6p været stærkt tilgroet med vedplanter tilbage til 1959. Kommunen vurderer, at de lavtvoksende urter, som er registreret i mosen, langt overvejende forekommer på naboejendommen matr. 19e Fårevejle By, Fårevejle. Kommunen vurderer, at den planlagte græsning kan være med til at sikre, at de lavtvoksende urter fra naboejendommen kan sprede sig til matr.nr. 6p og derved være med til at sikre moseområdet som et stabilt levested for de sjældne dyr og planter tilknyttet mosen.

Kommunen vurderer, at græsningen af moseområdet ikke kan stå alene, da græsningstrykket af hensyn til naturværdierne i området ikke kan være så højt at vedplanterne holdes nede alene på baggrund af græsningen. Der vil derfor fortsat være behov for at foretage rydninger i området.

Kommunen anser opvækst af vedplanter som en væsentlig trussel for den lavtvoksende og lysåbne mosevegetation, ligesom ophobning af førne er en trussel for de mange meget lavtvoksende urter som fx Loppe-

Star, Tvebo Star, Tvebo Baldrian, orkidéerne og andre rosetplanter som fx Vibefedt, Djævelsbid og Leverurt. Manglende græsning medfører desuden, at der ikke kommer huller i vegetationslaget, hvor der er plads til at frø kan spire. Konsekvensen er at de mere højt voksende urter og vedplanterne med tiden får overtaget og udkonkurrerer de lavt voksende urter.

Da mosen stedvist er meget våd, er det dog meget vigtigt, at græsningstrykket er afpasset mosen, så græsningen ikke medfører, at mosen udvikler sig til et mudderhul. For at sikre at græsningen vil være et naturforbedrende indgreb, er der stillet vilkår, om at græsningstrykket skal være lavt, at dyrene fjernes fra mosen, hvis andelen af bar jord nærmer sig 10 %, og at der løbende føres tilsyn med området.

Får er som udgangspunkt ikke egnede til græsning af naturområder pga. deres præferencer for tokimbladede urter bl.a. orkidéer. Får er i særdeleshed ikke egnede til græsning i moseområder, fordi de kun nødtvungent går ud i våde områder. Da får alligevel til tider anvendes til græsning i naturområder, er der stillet vilkår om at området skal afgræsses af kvæg eller heste, som begge har en græsning, der bedre egner sig til naturpleje i moseområder. Heste er særligt glade for græsser og kan være med til at reducere andelen af græs i området, kvæg er knapt så selektive, og ved lavt græsningstryk medfører deres græsning en mosaik af forskellige vegetationshøjder, som giver mange forskellige levesteder. Geder er særligt egnede til at reducere opvækst af vedplanter, og det kan derfor være meget gavnligt at have samgræsning, hvor geder indgår.

Natura 2000 og Bilag IV-arter

Arealet indgår i det internationale beskyttelsesområde natura 2000 område nr. 154 Sejerø Bugt, Saltbæk Vig, Bjergene, Diesebjerg og Bollinge Bakke i et område der ligger inden for habitatområde nr. 244 Bjergene, Diesebjerg og Bollinge Bakke.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 244		
Naturtyper:	Strandvold med flerårige planter (1220)	Græs-indlandsklit (2330)
	Søbred med småurter (3130)	Kransnålalge-sø (3140)
	Næringsrig sø (3150)	Tør hede (4030)
	Kalkoverdrev* (6210)	Surt overdrev* (6230)
	Kildevæld* (7220)	Rigkær (7230)
	Bøg på mor (9110)	Bøg på muld (9130)
	Ege-blandskov (9160)	Stilkege-krat (9190)
	Elle- og askeskov* (91E0)	
Arter:	Stor vandsalamander (1166)	

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Habitatnaturtypen kildevæld der er kortlagt i Diesebjergkæret er en prioriteret habitatnaturtype på habitatdirektivet. Kommunen vurderer, at projektet medfører en væsentlig påvirkning af naturtypen, men at denne påvirkning vil være positiv, da vi vurderer, at projektet vil forbedre naturtilstanden i kildevældet, når de stillede vilkår bliver overholdt.

På selve Diesebjerg og på Naturstyrelsens parkeringsplads er der registreret markfirben, som er omfattet af habitatdirektivets bilag IV. Markfirben vurderes at have yngle- og rasteområder inden for hele matriklens udbredelse. Udvidelsen af græsningsfolden vurderes ikke at ville kunne påvirke markfirbenene negativt, da der er tale om ekstensiv græsning, som holder området lysåbent uden i væsentligt omfang at fjerne skjulesteder. Selve kæret vurderes uegnet som yngleområde for markfirben, men vurderes at være et rasteområde, der tillige

anvendes til fouragering. Græsningen vurderes at gøre moseområdet bedre egnet for markfirbenene som rasteområde og til fouragering, da vegetationshøjden holdes lavere og skygge fra vedplanter reduceres.

I vandhullet ca. 250 meter øst for moseområdet er der i 2022 registreret spidssnudet frø og i 2018 stor vandsalamander i forbindelse med Miljøstyrelsens overvågning af bilagsarter. Desebjergkæret vurderes som et vigtigt rasteområde for de to paddearter. Udvidelsen af græsningsfolden vurderes ikke at ville kunne påvirke padderne negativt. Begge arter kan anvende både lysåbne og skyggede fugtige eller våde naturområder som rasteområder. Spidssnudet frø vælger dog som oftest rasteområder i lysåbne moser og enge.

Samlet set vurderer Odsherred Kommune, at udvidelsen af græsningen ikke vil kunne medføre forringelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder for dyrearter omfattet af habitatdirektivets bilag IV eller ødelæggelse af individer af plantearter omfattet af samme.

Bilag 3. Klagevejledning

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til Odsherred Kommune, der har truffet afgørelsen.

Klagefristen er 4 uger fra den dato, som afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Odsherred Kommune i Klageportalen. Privatpersoner skal ved klage betale et gebyr på 900 kr. Virksomheder og organisationer skal betale et gebyr på 1.800 kr. Klagegebyr opkræves af Nævnenes Hus. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved giroindbetaling. Gebyr skal indbetales inden for en fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Hvis du ikke kan bruge Klageportalen på grund af eksempelvis handicap, sprogvanskeligheder, problemer med digitale medier, psykiske lidelser eller fordi du er socialt udsat, så kan du sende en anmodning om fritagelse for brug af Klageportalen til Nævnenes Hus, Toldboden 2, 8800 Viborg eller som mail til nh@naevneneshus.dk. I din anmodning til nævnet skal du oplyse hvis du allerede er fritaget fra at bruge Digital Post af kommunen. Når du ansøger om at blive fritaget for brug af klageportalen, er det vigtigt, at du giver Odsherred kommune besked om det.

Klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Hvis du ønsker at indbringe denne afgørelse for en domstol, skal retssagen være anlagt inden 6 måneder efter, at du har modtaget afgørelsen jf. § 88, stk. 1 i naturbeskyttelsesloven.